

WYŻSZY URZĄD GÓRNICZY

SPOTKANIA Z BRANŻĄ GÓRNICZWA ODKRYWKOWEGO

**Zasadnicze rozwiązania
dla górnictwa odkrywkowego
w nowym Prawie geologicznym i górnicznym**

**Przemysław Grzesiok
Departament Prawny WUG**

**Warszawa, 31 sierpnia 2011 r.
Katowice, 1 września 2011 r.**

Wyższy Urząd Górniczy

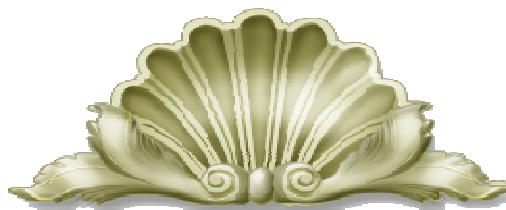
Aktualny stan prawny:

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. — Prawo geologiczne i górnicze
(Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.)

+

Kompleks aktów wykonawczych, wydanych przez:

- Radę Ministrów
- Ministra Gospodarki
- Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
- Ministra Środowiska

Wyższy Urząd Górniczy

Budowa „systemu” prawa geologicznego i górniczego:

- Obszerny akt ustawowy (ponad 150 artykułów)
- Próba „pogodzenia” wszystkich „rodzajów” górnictwa
- Próba pogodzenia odmiennych „tradycji legislacyjnych” geologii i górnictwa, odmiennych węzłowych problemów
- Większość odrębności merytorycznych i formalnych zostało zaakcentowanych dopiero w aktach wykonawczych

Wyższy Urząd Górniczy

Budowa „systemu” prawa geologicznego i górniczego (cd.):

- Dookreślanie zakresu przedmiotowego ustawy poprzez akty wykonawcze (np. roboty podziemne z zastosowaniem techniki górniczej, wody lecznicze, wody termalne oraz solanki)
- Szereg zagadnień o charakterze zasadniczym, podstawowym pozostawiono do uregulowania w aktach wykonawczych (np. wymagania kwalifikacyjne, okresy ważności planów ruchu, struktura ratownictwa górniczego)

Wyższy Urząd Górniczy

Budowa „systemu” prawa geologicznego i górniczego (cd.):

- Akty wykonawcze o mieszanym charakterze: wykonawczo-upełniającym
- Akty wykonawcze jako mini-ustawy (np. przepisy o kwalifikacjach, przepisy o ratownictwie górnicznym)
- Regulowanie wyjątków i uzupełnień w stosunku do Kpa (również o charakterze władczym) w przepisach proceduralnych zamieszczonych w aktach niższej rangi

Wyższy Urząd Górniczy

Obowiązujące regulacje prawne (niektóre „odrębności“):

- Planowanie ruchu zakładu górniczego
- Zagrożenia naturalne
- Zagadnienia bezpieczeństwa i higieny pracy (dyrektywa 92/104/EWG)
- Roboty strzałowe
- Ratownictwo górnicze

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981)

- Upublicznienie projektu – skierowanie do konsultacji społecznych: luty 2008 r.
- Dyskusja w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego: do maja 2008 r.
- Uzgodnienia międzyresortowe: od czerwca 2008 r.
- Konferencja uzgodnieniowa: lipiec 2008 r.
- Przyjęcie projektu przez Komitet Europejski Rady Ministrów: sierpień 2008 r.
- Robocze spotkania w Rządowym Centrum Legislacji: wrzesień i październik 2008 r.
- Komisja Prawnicza: październik 2008 r.
- Przyjęcie projektu przez Komitet Rady Ministrów: październik 2008 r.
- Przyjęcie projektu przez Radę Ministrów: listopad 2008 r.
- Informacja oraz dokumenty dotyczące prac parlamentarnych:
<http://orka.sejm.gov.pl/proc6.nsf/opisy/1696.htm>

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze

(cd.)

- Skierowanie projektu do Sejmu RP: grudzień 2008 r. (druk sejmowy nr 1696)
- Udostępnienie projektu na stronach sejmowych: luty 2009 r.
- Pierwsze czytanie projektu (II etapy): marzec 2009 r.
- Prace w trzech połączonych komisjach sejmowych oraz powołanej przez nie nadzwyczajnej Podkomisji nadzwyczajnej: od marca 2009 r. (dyskusja merytoryczna od 23 kwietnia 2009 r.)
- 20 posiedzeń Podkomisji nadzwyczajnej
- Przyjęcie sprawozdania Podkomisji nadzwyczajnej: 28 kwietnia 2010 r.
- Wznowienie prac parlamentarnych: luty 2011 r.
- Przyjęcie sprawozdania połączonych komisji sejmowych: 16 marca 2011 r.
- Drugie czytanie projektu: 25 marca 2011 r.
- Trzecie czytanie i uchwalenie ustawy: 28 kwietnia 2011 r.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze

(cd.)

- Prace w Senacie RP nad drukiem senackim nr 1199. Informacja o pracach: <http://www.senat.gov.pl/k7/pos/077/3.htm>; dokumenty: <http://www.senat.gov.pl/k7/pos/077/077porz.htm>
- Marszałek Senatu RP w dniu 4 maja 2011 r. skierował ustawę do: Komisji Gospodarki Narodowej, Komisji Środowiska oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej. Posiedzenia komisji: 18, 24 i 26 maja 2011 r.
- Prace i rozstrzygnięcia komisji: druki nr 1199A (z korektą) i 1199Z
- Debata i głosowanie poprawek do ustawy: 25 i 26 maja 2011 r.
- 52 poprawki (uchwała Senatu RP – druk sejmowy nr 4265)
- Rozpatrzenie poprawek przez komisje sejmowe (7 czerwca 2011 r. – stanowisko w druku 4282) oraz przez Sejm RP (9 czerwca 2011 r.)
- Podpisanie przez Prezydenta RP: 4 lipca 2011 r.
- Ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej: 5 sierpnia 2011 r.
- Wejście w życie: 1 stycznia 2012 r. (art. 227 ustawy)

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa odkrywkowego (9 czerwca 2011 r.):

- europejskie:
 - dostosowanie terminologii do dyrektywy 92/104/EWG (zamiast „przeróbki” - „przygotowanie wydobytych kopalin do sprzedaży, z wyłączeniem ich przetwarzania”),
 - dyrektywa nie przesądza, że obiekty i urządzenia służące do takiego przetwarzania są elementem „kopalni” (zakładu górniczego); „wymusza” jednak wprowadzenie w prawie krajowym identycznych standardów bezpieczeństwa;
- konstytucyjne (materia ustawy), np.:
 - stawki opłaty eksploatacyjnej (rezygnacja z „widełek”),
 - kwalifikacje;

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa odkrywkowego (9 czerwca 2011 r.):

- systemowe:
 - „przywrócenie” konstrukcji własności górniczej oraz rezygnacja z podziału na kopaliny podstawowe i pospolite,
 - ściśle zespolenie rozstrzygnięć administracyjnych z przeznaczeniem nieruchomości,
 - określenie stron (pozytywne i negatywne) postępowań dotyczących koncesji,
 - rezygnacja z obowiązku sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego,
 - rezygnacja z ujęcia, w definicji zakładu górniczego i obiektu budowlanego zakładu górniczego, przeróbki kopaliny związanej technologicznie z wydobywaniem (wyjątek nie dotyczy górnictwa odkrywkowego),
 - uregulowanie przygotowania wydobytych kopalin do sprzedaży (rozporządzenie Ministra Gospodarki dot. prowadzenia ruchu),
 - „zbliżenie” do Kodeksu cywilnego w zakresie tzw. szkód górniczych;

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa odkrywkowego (9 czerwca 2011 r.):

- kompetencyjne:
 - rezygnacja z uzgadniania granic obszaru i terenu górniczego (fragmentu koncesji) przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego,
 - rezygnacja z uzgadniania przez dyrektora okręgowego urzędu górniczego udzielenia koncesji przez starostę,
 - rezygnacja z udziału organu nadzoru górniczego w „akceptowaniu” projektu zagospodarowania złoża oraz zmian tego dokumentu,
 - normatywne przypisanie organowi nadzoru górniczego kompetencji w zakresie operatu ewidencyjnego,
 - Prezes WUG jako „drugi” organ właściwy (np. wypadki, niektóre decyzje administracyjne),
 - Prezes WUG jako organ prowadzący działalność promocyjną i informacyjną, inicjujący prace naukowo-badawcze oraz inicjujący i podejmujący przedsięwzięcia w zakresie poprawy bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia, wdrożenia postępu technicznego w dziedzinie górnictwa, ograniczenia oddziaływania górnictwa na ludzi i środowisko, kompleksowo sprawdzający i oceniający np. stan bhp w górnictwie,
 - wyodrębnienie regulacji dotyczących kontroli (odrębności od SDG),
 - poszerzenie katalogu uprawnień władczych organów nadzoru górniczego (m.in. kary pieniężne);

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa odkrywkowego (9 czerwca 2011 r.):

- legislacyjne:
 - przeniesienie szeregu rozwiązań do ustawy (akty wykonawcze staną się „kompatybilne” z ustawą), rezygnacja z niektórych aktów wykonawczych (także pierwotnie zaplanowanych w projekcie ustawy),
 - akty wykonawcze: dążenie do zapewnienia precyzyjnych odesłań, większy nacisk na zgodność z przepisami prawa UE;

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa odkrywkowego (9 czerwca 2011 r.):

- „górnictwo”:
 - plan ruchu zakładu górnictwa:
 - ✓ rezygnacja z planów dwuczęściowych,
 - ✓ sporządzenie zasadniczo na 2-6 lat (decyduje przedsiębiorca),
 - ✓ tryb uproszczony (*jeżeli zmiany nie dotyczą bezpieczeństwa powszechnego, bezpieczeństwa pożarowego, bezpieczeństwa osób przebywających w zakładzie górnictwa, bezpieczeństwa ruchu zakładu górnictwa, gospodarki złożem, ochrony środowiska, robót budowlanych, ochrony obiektów budowlanych oraz zapobiegania szkodom i ich naprawy*)
 - ✓ właściwość organów (miejsce wykonywania robót albo siedziba zg),
 - ✓ decyzje dotyczące ruchu będą załącznikami do wniosku o zatwierdzenie, a nie elementami planu ruchu,
 - ✓ stanowisko właściwego organu jst nie dotyczy planu ruchu, a decyzji organu nadzoru górnictwa;

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa odkrywkowego (9 czerwca 2011 r.):

- „górniczne”:
 - szkolenia:
 - ✓ rezygnacja z decyzji stwierdzających posiadanie „kadry i środków”,
 - stosowanie wyrobów:
 - ✓ „przesądzenie” istnienia „trzeciej grupy” (wymagania w przepisach wykonawczych),
 - ✓ decyzje w sprawie dopuszczenia wyrobu do stosowania w zakładach górniczych wydawane na czas nieokreślony,
 - roboty strzałowe:
 - ✓ właściwość organów (miejsce wykonywania robót albo siedziba zg),
 - ✓ jedna decyzja na nabywanie, przechowywanie lub używanie MW,
 - ✓ decyzje dotyczące środków strzałowych i sprzętu strzałowego wydawane na czas nieokreślony,
 - ✓ czynności usługowe: właściwość organów nadzoru górniczego (miejsce wykonywania robót),
 - ✓ nowela ustawy o MW przeznaczonych do użytku cywilnego,
 - dokonywanie zaliczeń przestrzeni w zakładach górniczych do stopni, kategorii lub klas zagrożeń naturalnych - w każdym przypadku przez kierownika ruchu zakładu górniczego, a nie organ nadzoru górniczego; zmiana katalogu zagrożeń (dodatkowo osuwiskowe),
 - określenie wymagań dla podmiotów „usługowych”;

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa odkrywkowego (9 czerwca 2011 r.):

- pozostałe:
 - uregulowanie zbiegu przepisów o „przeniesieniu” koncesji,
 - poszerzenie możliwości (form) gromadzenia środków funduszu likwidacji ZG oraz momentu rozpoczęcia ich wydatkowania,
 - wprowadzenie możliwości żądania wykupu nieruchomości lub części (w zakresie niezbędnym do wykonywania zamierzonej działalności) – m.in. w przypadku uzyskania koncesji na wydobywanie węglowodorów,
 - starosta, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej, może, w drodze decyzji, ograniczyć sposób korzystania z nieruchomości niezbędnej w celu poszukiwania, rozpoznawania, wydobywania np. węgla brunatnego lub kamieni szlachetnych (+ prawo właściciela do żądania nabycia od niego nieruchomości),
 - liberalizacja wymagań w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych.

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa odkrywkowego (9 czerwca 2011 r.; kwalifikacje):

- tylko dwie „kategorie” odkrywkowych zakładów górniczych: (1) wydobywające węgiel brunatny lub wydobywające kopaliny z użyciem środków strzałowych oraz (2) wydobywające bez użycia środków strzałowych kopaliny inne niż węgiel brunatny;
- nadal jedna „kategoria” zakładów górniczych wykonujących roboty geologiczne (brak kryterium kopaliny i głębokości);
- dwie „kategorie” mierniczych górniczych i geologów górniczych (wszystkie zakłady górnicze, zakłady górnicze inne niż podziemne zakłady górnicze);
- powierzenie przedsiębiorcy określania wymagań kwalifikacyjnych dla osób niższego i średniego dozoru ruchu (odmiennie w podziemnych zakładach górniczych);
- stwierdzanie kwalifikacji osób wyższego dozoru ruchu oraz kierowników działów ruchu tylko w przypadkach określonych w ustawie (pozostawienie wymagań dla wszystkich osób na tych szczeblach);
- rezygnacja ze stwierdzania tzw. szczególnych kwalifikacji (pozostawienie wymagań);

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa odkrywkowego (9 czerwca 2011 r.; cd. kwalifikacje):

- ustawowe „zaliczenie praktyki”;
- jednoznaczne nawiązanie do przepisów o szkolnictwie wyższym (nazwy kierunków studiów, specjalności albo specjalizacje);
- „automaty” dotyczące zakresu kwalifikacji;
- opłaty w ustawie;
- wykaz osób w Biuletynie Informacji Publicznej właściwego organu;
- odpowiedzialność zawodowa: przedawnienie (ścigania oraz karania) + właściwość Prezesa WUG.

Zasadnicze rozwiązania dla górnictwa odkrywkowego (9 czerwca 2011 r.; ratownictwo):

- generalne rozstrzygnięcia dotyczące struktury oraz zadań ratownictwa górniczego;
- przepisów dotyczących struktury ratownictwa górniczego u przedsiębiorcy i obowiązków przedsiębiorcy w zakresie ratownictwa górniczego nie stosuje się do przedsiębiorców wydobywających kopaliny metodą odkrywkową. Są oni obowiązani zabezpieczyć możliwość prowadzenia akcji ratowniczej przez inne jednostki ratownicze.

Akty normatywne przewidziane do wydania na podstawie nowego Pgg (część „górnicza”) – stan prac

- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 2 ust. 2: w sprawie określenia zlikwidowanych podziemnych zakładów górniczych, w wyrobiskach których do prowadzenia w nich robót stosuje się odpowiednio przepisy ustawy – Prawo geologiczne i górnicze (konsultacje społeczne, termin zgłaszania uwag: 26 sierpnia 2011 r.; następnie uzgodnienia międzyresortowe)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 69 ust. 1 pkt 2–5: w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego (konsultacje społeczne, termin zgłaszania uwag: 26 sierpnia 2011 r.; następnie uzgodnienia międzyresortowe)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 110: w sprawie planów ruchu zakładów górniczych (konsultacje społeczne, termin zgłaszania uwag: 26 sierpnia 2011 r.; następnie uzgodnienia międzyresortowe)
- ❑ Projekt rozporządzenia Rady Ministrów przewidzianego do wydania na podstawie art. 113 ust. 15: w sprawie wyrobów dopuszczanych do stosowania w zakładach górniczych (trwają prace w WUG; planowane przyjęcie przez kierownictwo resortu środowiska: 21 września 2011 r.; następnie konsultacje społeczne, a potem uzgodnienia międzyresortowe oraz notyfikacja)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 116 ust. 7: w sprawie dokumentacji mierniczo-geologicznej (konsultacje społeczne, termin zgłaszania uwag: 26 sierpnia 2011 r.; następnie uzgodnienia międzyresortowe)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 118 ust. 4: w sprawie zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych (konsultacje społeczne, termin zgłaszania uwag: 26 sierpnia 2011 r.; następnie uzgodnienia międzyresortowe)

Akty normatywne przewidziane do wydania na podstawie nowego Pgg (część „górnicza”) – stan prac

- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki przewidzianego do wydania na podstawie art. 120 ust. 1: w sprawie prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych (rozpoczęto prace)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki przewidzianego do wydania na podstawie art. 120 ust. 1: w sprawie prowadzenia ruchu odkrywkowych zakładów górniczych (rozpoczęto prace)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki przewidzianego do wydania na podstawie art. 120 ust. 1: w sprawie prowadzenia ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (rozpoczęto prace)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki przewidzianego do wydania na podstawie art. 120 ust. 2: w sprawie przechowywania i używania środków strzałowych i sprzętu strzałowego w ruchu zakładu górniczego (rozpoczęto prace)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki przewidzianego do wydania na podstawie art. 124: w sprawie ratownictwa górniczego (rozpoczęto prace)

Akty normatywne przewidziane do wydania na podstawie nowego Pgg (część „górnicza”) – stan prac

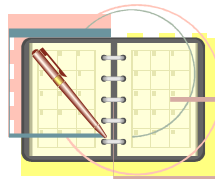
- ❑ Projekt zarządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 166 ust. 4: w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi Górniczemu (finalizowanie prac)
- ❑ Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska przewidzianego do wydania na podstawie art. 167 ust. 7: w sprawie nazw, siedzib i właściwości miejscowej okręgowych urzędów górniczych (konsultacje społeczne, termin zgłaszania uwag: 26 sierpnia 2011 r.; następnie uzgodnienia międzyresortowe)

Bardzo często rozporządzenia będą podpisywane z klauzulą „w porozumieniu” także przez innych ministrów.

Wyższy Urząd Górniczy

- ❑ **Upoważnienie legislacyjne dla Prezesa WUG**
(niektóre rozporządzenia, inne niż wydawane przez Ministra Gospodarki)
http://www.wug.gov.pl/index.php?prawo/upow_leg
- ❑ **Trwające postępowania legislacyjne, prowadzone przez Prezesa WUG**
(niektóre rozporządzenia, inne niż wydawane przez Ministra Gospodarki)
http://www.wug.gov.pl/index.php?prawo/postepowania_legislacyjne
- ❑ **Ostatecznie zrezygnowano z przepisu, zgodnie z którym Prezes WUG: *„inicjuje prace legislacyjne i opracowuje projekty aktów prawnych w zakresie obszaru działania tego organu oraz uzgadnia je w trybie określonym w regulaminie pracy Rady Ministrów, a także opiniuje projekty aktów prawnych opracowane przez uprawnione organy, związane z działalnością regulowaną ustawą oraz działalnością organów nadzoru górniczego”***

Wyższy Urząd Górniczy

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Przemysław Grzesiok
(eu@wug.gov.pl)